

Mente & Manu

TALLINNA TEHNIKA ÜLIKOOLI AJALEHT

Vilistlaskogu tähistas oma 10. aastapäeva

Teisipäeval, 20. mail kogunes Tallinna Tehnikaülikooli aulas TTÜ Vilistlaskogu oma üldkoosolekule, millega tähistati ühtlasi Vilistlaskogu 10 tegevusaasta täitumist.

TTÜ Vilistlaskogu on ülikooli vilistlasi ühendav organisatsioon, mille tegevuse peamiseks eesmärgiks on TTÜ vilistlaste ühendamine ja ühistevõime korraldamine, ülikooli ja vilistlaskonna vahelise koostöö arendamine, TTÜ arengule kaasaaitamine, ülikooli tegevuse nõustamine ja hindamine ning osalemine vabariigi tehnika- ja majandushariduse ning -teaduse arengusuundade kujundamisel.

Tehnikaülikooli rektori Andres Keevalliku sõnul kuuluvad tänaste üliõpilaste ja õppejõudude kõrval ühisesse sõbralikku ülikooliperre täieõiguslike liikmetena ka TTÜ kõigi lendude vilistlased. "Ülikoolielu on muutunud mõeldamatuks vilistlaste hindamatu abi ja nõuanneteta meie õpe- ja majandustegevuse korraldamisel 21. sajandi nõuetele vastava, rahvusvaheliselt konkurentsivõimelise ja ettevõtliku ülikooli ülesehitamisel," märkis rektor. "Eraldi esiletõstmist väärib kindlasti ka Arengufondi ja Vilistlaskapitali tegevus, mis toob meie tudengkonnale kümneid stipendiume, mille kogu-

summa ületab tänavu 1 miljoni krooni piiri."

Igal aastal valitakse Tehnikaülikooli lõpetanute seast Aasta Vilistlane, kelle tegevus on oluliselt edendanud Eesti ühiskonda hariduse, teaduse, tehnika, majanduse või kultuuri vallas ja kellel on väljapaistvaid teeneid Tehnikaülikooli ees. Aasta Vilistlaseks on valitud Gunnar Okk, Indrek Neivelt, Jüri Möis, Toomas Luman, Toomas Sõmera, Jaak Leimann ja Tiit Vähi.

Vilistlaskogu juhatuse esimehe Toomas Lumani arvates on Vilistlaskogu selleks sisendiks, mis kanaliseerib ülikoolile vilistlaste kogemusi, toetust ja ühtlasi ka propageerib tänastele tudengitele Tehnikaülikooli kui haridusasutuse kvaliteeti, mida näitavad kõige paremini just tuntud ja edukad vilistlased.

20. mail toimunud üldkoosoleku päevakorras oli TTÜ Vilistlaskogu 2002. aasta majandusaruande arakuulamine ja kinnitamine ning revisjonikomisjoni arvamuse kinnitamine, ettekandega "Teadus- ja arendustegevus Tallinna Tehnikaülikoolis" esines teadus- ja arendusprorektor Peep Sürje. Koosolekule järgnes hubane koosviibimine TTÜ kohvikus, kus sõodi ühiselt pidupäevatoriti.

Mare Aru

TTÜ Vilistlaskogu tegevjuht

Ülikool ja TTÜ Üliõpilasküla avasid uue üliõpilaselamu

Reedel, 23. mail avasid Tallinna Tehnikaülikool ja TTÜ Üliõpilasküla aadressil Akadeemia tee 11/Raja 8 uue üliõpilaselamu. Lindi lõikasid läbi TTÜ rektor Andres Keevallik, Mustamäe linnaosa ja ehitajate esindajad.

Uues viiekorruselises üliõpilaselamus on 240 kohta, mis kõik müüdi välja juba kaks kuud enne avamist. Ruumilahendus on boksi-põhine. Boksid on kahetoalised: kummaski toas hakkab elama kaks elanikku. Igas boksis on köök, WC ja dušinurk. Lisaks kaabeltelevisioonile on võimalik kasutada ka interneti püsiühendust. Majja pääseb sisse kiipkaardi abil, võõrastele on territoorium suletud. Ühe koha maksu-

mus on 800 krooni kuus, millele lisandub kommunaalteenuste maksumus.

Üliõpilaselamu ehituse tellis MTÜ TTÜ Üliõpilasküla. Ehituse maksumuseks kujunes ca 22 miljonit krooni, finantseeris AS Hansa Liising Eesti. Elamu projekteeris arhitekt Meelis Nurm, ehitajaks oli AS Linnaehitus.

Akadeemia tee 11/Raja 8 üliõpilaselamu näol on tegemist teise kaasaegse üliõpilaselamuga TTÜ campuses, eelmisel aastal renoveeriti elamu aadressil Akadeemia tee 5.

Rõõbiti uue üliõpilaselamuga valmis samas kõrval ka 216-kohaline majutusasutus Academic Hostel.

M&M

Vilistlaskapitaliga liitunudute autahvli ette peamaja fuajees reastusid Vilistlaskogu aastapäeval TTÜ rektor Andres Keevallik, Merko Ehituse nõukogu esimees Toomas Annus ja Vilistlaskogu juhatuse esimees, Kaunbandus-Tööstuskoja president Toomas Luman.

Ülevaade 2001. aastal TTÜ lõpetanute karjääri algusest

Õppeosakonnas valmis nüüdseks juba tavapärase ülevaade vilistlaste tegevusest pärast ülikooli lõpetamist. Tallinna Tehnikaülikooli lõpetanu on tööjõuturul endiselt edukas – seega suuri erinevusi võrreldes eelmise aasta tulemustega pole.

Küsitlus toimus ajavahemikus 10.02.2003 – 31.03.2003. Ankeet saadeti kõigile 2001. aastal TTÜ lõpetanutele, kokku 1382 isikule. Vastused laekusid nii kirja teel (345 tk) kui ka koduleheküljel oleva ankeedi kaudu (245 tk). Kokku oli tagasiside 42,6%.

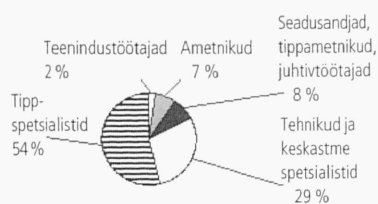
65% vastanutest märkis oma põhi-tegevuseks töötamise. 30% vastanutest jätkas õpinguid ja töötas samal ajal, 2% tegeles ainult õpingute jätkamisega. Töötuna või töötajana määrates ennast vaid 1% vastanutest.

Õpingute jätkamise osas on kindlalt esikohal Tallinna Tehnikaülikool – siin õpib edasi 148 vastanut. Teistest Eesti ülikoolidest on nimetatud Tartu Ülikooli, IT Kolledzit, Audentes Mainorit, Estonian Business Schooli, Eesti Kunstiakadeemiat, Akadeemia Nordi, Tallinna Pedagoogikaülikooli ja Rápina Kõrgemat Aianduskooli. Välisülikoolidest on esindatud California Osariigi Ülikool, Kuninglik Tehnikakõrgkool, Chalmersi Tehnikaülikool, Tampere Tehnoloogiaülikool ja Lõuna-Taani Ülikool. Bakalaureuseõppes jätkab 13, magistriõppes 145 ja doktorioõppes 19 vastanut.

Võrreldes teiste ülikoolidega on TTÜ lõpetanud silmapaistvalt hästi orienteeritud oma erialale. Eriala või õppesuuna otseselt seotuks pidas oma tööd 51% vastanutest, osaliselt seotuks 41%. Vaid 8% vastanute hinnangul ei ole nende praegusel tööolüpitud erialaga seost.

Ametikohtadest on domineerivad tipp- ja keskastme spetsialistid. Arvestatavalt on esindatud ka tippjuhid ja kõrgemad ametnikud – märkimisväärne saavutus juba tööelu esimestel aastatel. Vähemal määral on lõpetanute hulgas reammetnikke

Lõpetanute ametikohad

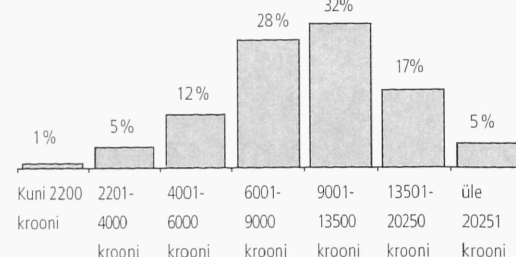
ja teenindustöötajaid. Varasem töö-kogemus puudus vaid 14% vastanutest, 28% vastanuist töötas aga samas asutuses praegusel ametikohal. See asjaolu võimaldab järeldada, et TTÜ üliõpilased tulevad hästi toime vastutavatel ametikohtadel ning saavad edukalt hakkama õpingute ja töö ühildamisega.

TTÜ lõpetanud asuvad tööle peamiselt Tallinnas ja Harju maakonnas. Teistesse piirkondadesse siirduakse vähem, näiteks Põlva, Valga ja Jõgeva maakonnas ei töötanud ühtegi vastanut. Välisriikides töötas 9 vastanut: Soomes 2, Iirimaal 2, Lätis, Suurbritannias, Hollandis, Venemaal ja Ameerika Ühendriikides – igas riigis 1 vastanu.

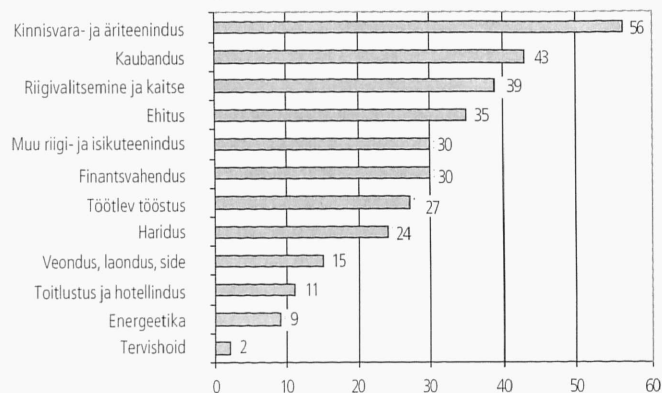
Lõpetanute palgatase on suhteliselt kõrge. Arvestuslik keskmine palk küsitluse toimumise ajal oli ligikaudu 6000 krooni (2002 a. III kvartalis 5898 krooni, IV kvartalis 6512 krooni kuus). 12% vastanute töötasu on keskmise palga lähedal, ülejäänud teenivad aga rohkem. Ainult 6% vastanutest teenib keskmisest palgast vähem, kuid selle hulka kuuluvad peamiselt osalise koormusega töötavad õpingute jätkajad ning lapsehoolduspuhkusel olivad.

Palgast ehk olulisemakski võib pidada isiklikku hinnangut oma tööle ja konkurentsivõimele tööjõuturul. Siin on tulemus eriti rõõmustav. Enamik vastanuid – 71%, on oma tööga rahul. Vaid 4% vastanutest otsib aktiivselt uut tööd. Sealjuures hindab oma konkurentsivõimet tööjõuturul kõrgeks 97% vastanutest.

Palgatase

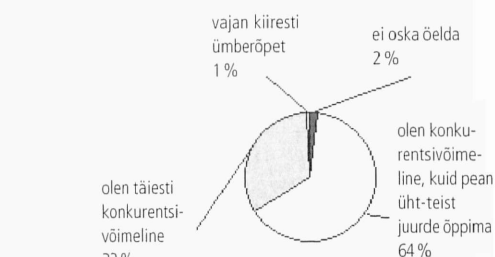
Ettevõtete tegevusalad, kus lõpetanud töötavad

Rahulolu oma tööga

Hinnang oma konkurentsivõimele

Tallinna päeval anti üle Poska stipendiumid

Tallinna päeval, 15. mail andsid linnaape Edgar Savisaar ja Tallinna Tehnikaülikooli rektor Andres Keevalik üle kümnele TTÜ üliõpilasele Jaan Poska nimelised stipendiumid.

Jaan Poska nimelise stipendiumi stipendiaadid on Aivi Aolaid, Ando Heilmann, Marju Hendre, Innar Järva, Ahto Kuusk, Jelena Mahhova, Kadri Saarma, Raivo Sell, Reeli Thalfeldt ja Kairi Õun. Tallinna linn finantseerib iga-aastaselt Jaan Poska nimelise stipendiumi väljamaksmist 200000 krooni ulatuses, iga stipendiumi suuruseks on 20000 krooni.

Tallinna Tehnikaülikool on kehtestanud kooskõlastatult Tallinna

linnaavalitsusega Jaan Poska stipendiumi statuudi, mille kohaselt maksatakse Jaan Poska nimelist stipendiumi kümnele TTÜ üliõpilasele silmapaistva ühiskondliku tegevuse eest Eesti riigi ja Tallinna arengu heaks. Samuti arvestati üliõpilaste teadmisi, akadeemilist edukust, avarat silmaringi, positiivseid isikomadusi jne.

Tallinna linnavalitsuse Jaan Poska nimelise stipendiumi määramise komisjonile laekus tänavu 17 taotlust. Vastavalt stipendiumi statuudile nimetati komisjoni väljavalitud stipendiaadid linnavalitsuse korraldusega.

Raepress

Ülikooli halduspoole muredest-rõõmudest

“Mente et Manu” toimetuse otsustas selles lehenumbris tähelepanelikumalt uurida, kuidas läheb elu Tehnikaülikooli haldusosakondadel. Saime vastused oma küsimustele mitmest osakonnast. Kes vastas põhjalikumalt, kes keskendus konkreetseile probleemidele.

Lisaks portreerisime paari tublit kolleegi, kes oma eduka töö ja huvitavate mõtete tõttu vääriskid kindlasti laiemat tuntut: põhivarade talituse juhatajat Linda Viitmaad ja peamaja garderoobi riidehoidjat Ene Peamarat. Tudengite tähelepanekuid seoses ülikoolielu haldusprobleemidega uuris meie palvel Lauri Luik üliõpilasesindusest.

Esitasime osakondadele alljärgnevad küsimused.

1. Missugust muutust viimase kolme õppeaasta jooksul oma töös hindate kõrgeimalt? Kuidas olete suutnud ellu viia TTÜ arengukava eesmärgid?

2. Missugust probleemi peate hetkel tähtsaimaks ning kuidas tuleks seda lahendada?

3. Mida ootate oma töö paremaks sujumiseks teistelt ülikooli töötajailt-osakondadelt-organisatsioonidelt?

Juriidilise osakonna juhataja Hilja-Anne Merzin:

1. Kolme viimase aasta jooksul on koostöös teiste osakondadega välja töötatud olulisemad TTÜ tegevust reguleerivad õigusaktid (palgaeeskiri, raamatupidamise siseeeskiri, valimiseeskiri, asjaajamiseeskiri jms).

2. Momendil on kõige tähtsam põhikirja uue redaktsiooni koostamine ja kinnitamine – tulenevalt ülikooliseaduse muudatusest. Vajalik on rektori 19.05.2003 käskkirjaga moodustatud komisjonide tõhus töö.

3. Tahaksime, et meil oleks rohkem aega kooskõlastamiseks toodud õigusaktide eelnõude ja lepingu projektidega tegelemiseks. Kõige ebameeldivam on pidev kiirustamine. Selle tõttu võib kannatada töö kvaliteet. Pidev häda on see, et lepingute projektide kooskõlastamiseks esitamisel ei peeta kinni kehtestatud korrast ning mitte kõiki allkirjastatud lepinguid ei tooda meile registreerimiseks.

Kantselei juhataja Kai Aviksoo:

1. Ülikooli asjaajamine on muutunud tänu tehnoloogiliste lahenduste rakendamisele läbipaistvaks, operatiivsemaks ja mugavamaks. Eurointegratsioon viib paratamatult infoühiskonda. Nii on ka meie arengusuundi toetanud 1. jaanuaril 2001 jõustunud avaliku teabe seadus, mis kohustab tagama igale soovijale vaba juurdepääsu ülikooli dokumentidele. Kui varem tuli ette olukordi, kus ülikoolisisestel võis dokumentidega tutvumine sõltuda konkreetse töötaja suvast, siis nüüd leiab olulisema info e-dokumentidest.

Veel lähiminekis, kui kõikidele struktuuriüksustele oli vaja tutvustada rektori käskkirja, tegime sellest 80 koopiat ja edastasime adressaatidele. Ikka juhtus, et käskkiri jäi kellegi lauale kultuurikihi alla ning info ei jõudnud õigeaegselt õige töötajani. Täna publitseeritakse kõik õigusaktid pärast registreerimist ja vajaliku informatsiooni leiab hõlpsalt; ülikoolis toimuvaga on võimalik kursis olla ka komanderingus olles.

2001. aasta sügisel koondus ülikooli arhiiv peamajja, kus kolmes hoidlas säilitatakse kokku ligi 100 tuhat arhivaali. 1945. aastast pärinevad üliõpilaste isikutoimikud on unikaalseks haridusajaloo allikmaterjaliks.

3. Ülikoolis on loodud tööks ja arenguks head tingimused. Struktuuriüksustes on meie esmasteks koostööpartneriteks juhiabid, kes hoolitsevad selle eest, et vajalik info nii dokumendiregistrist kui struktuuriüksuse e-postist õige töötajani jõuaks. Nii töötulemused kui probleemid on üha enam seotud aega ja raha nõudvate infotehnoloogiliste lahenduste rakendamisega.

Sisekontrolli osakonna juhataja Ene Ruus:

1. Lähimõeldud sisekontrolli-süsteem on organisatsioonile tema eesmärkide saavutamisel oluliseks toeks. Vastutus tegevuse ja ressursside juhtimise eest on asetatud tippjuhtidele, kes peavad kehtestama vajalikud süsteemid ja protseduurid, kindlustamaks seeläbi organisatsiooni eesmärkide maksimaalse saavutamise minimaalsete ressurssidega. Need süsteemid moodustavadki kokkuvõttes organisatsiooni sisekontrolli süsteemi. Juhtkond peab looma ja säilitama organisatsioonilise struktuuri, mis määrab selgelt vastutus-, võimu- ja aruandlussuhted ning tagab delegeeritud kohustuste efektiivse täitmise.

Sisekontrolli süsteem toimib efektiivselt ainult tingimustes, kus ta on üles ehitatud selgetest eesmärkidest ja mõõdetavatest tulemustest lähtuvalt. Eelnevalt on määratletud ja teadvustatud eesmärgid ning tulemusi ohustavad riskid, hinnatud nende mõju ja osakaalu.

Sisekontrolli esmased eesmärgid on:

- tagada õigusaktidest kinnipidamine;
- tagada varade kaitstus;
- tagada asutuse ülesannete täitmine säästlikult, tõhusalt ja mõjusalt;
- tagada asutuse tegevusest tõese, õigeaegse ja usaldusväärse info kogumine, säilitamine ja avaldamine.

Juhtkonnal on kohustus kontrollida, kas organisatsioonis toimib adekvaatne sisekontrolli süsteem. Nimetatud ülesande täitmiseks moodustati alates 2000. a septembrist sisekontrolli osakond. Osakond on olnud pikemat aega komplekteeritud ainult ühe inimesega, mistõttu on suudetud täita vaid

ühekoriseid kontrolliülesandeid. Käesoleva aasta algusest on osakonnas tööl kaks inimest.

Osakond on haldusstruktuuriüksus, mis allub rektorile. Vastavalt põhimäärusele on sisekontrolli osakonna ülesandeks kontrollida TTÜ struktuuriüksuste, sh asutuste tegevuse tulemuslikkust, efektiivsust ja finantsaruandluse usaldusväärsust ning vastavust õigusaktidele.

Tulenevalt sisekontrolli osakonnale pandud ülesannetest, viib osakond läbi siseauditeid ja täidab juhtkonna poolt antud kontrolliülesandeid.

Siseauditi funktsiooni eesmärk on sisekontrolli süsteemi ja olukorra kohta kiire ja adekvaatse informatsiooni edastamine juhtkonnale, asjakohaste soovitusete andmine selle parandamiseks ning toetus ettevõtivate sammude ellurakendamisel. Efektiivne siseauditi funktsioon on juhtkonna jaoks väärtuslik informatsiooni allikas sisekontrolli süsteemi kvaliteedi osas.

Käesoleval aastal on sisekontrolli osakond läbi viinud kolm auditit (üks finantsaudit ja kaks tulemusauditi), üks sisejuurdlus ja üks tulemusaudit hetkel kestavad. Lõpparuanded on esitatud rektorile. Tagasiside auditeeritud üksuste juhtidelt on olnud positiivne, st auditeeritavad on teinud sisekontrolli süsteemile antud hinnangust oma järeldused ja meie poolt antud soovitusi on võetud täitmiseks. Arvamusi väljatöötatavate sisemiste kordade ja protseduurireeglite kohta on antud kokku üheksal korral.

2. TTÜ veebilehel peaks haldusstruktuuriüksuste kohta olema rohkem teavet. Väikesed struktuuriüksused ei oma enda veebilehte, see pole rahaliselt võimalik ega otstarbekas, see tuleks korraldada vastava struktuuriüksuse poolt, kes vastutab ülikooli veebilehe eest. Välja tuleks panna informatsioon osakonna põhiülesande kohta. Selleks et osakonna täidetav funktsioon oleks mõistetav. Miks mitte panna üles ka käesoleval aastal tehtud tööd ja pooleliolevad, sisekontrolli osakonna puhul näiteks läbiviidud auditid ja pooleliolevad auditid!?

Näiteks:

Struktuuriüksus/Läbiviidud audit/Auditi läbiviimise aeg

TTÜ Materjaliuuringute Keskus/finantsaudit/veebruari

3. Sisekontrolli osakonnale pandud ülesannete täitmiseks ootame auditeeritavatelt mõistvat suhtumist ja koostööd.

Raamatupidamise ja eelarve osakond, pearaamatupidaja Ülle Pöder:

1. Raamatupidamine on muutunud süsteemseks, aruandlust on võimalik välja lasta jooksvalt kasvõi iga päeva kohta. Eelarvete koostamine on detailsem, ülevaatlikum, võimalik on kasutada mingil määral juhtimisotsuste tegemiseks. Oluliseks võib lugeda eelarvete täitmise

aruannete jälgimist intranetist. Eelduseks on muidugi see, et eelarve on nõuetekohaselt raamatupidamise ja eelarveosakonnale esitatud. Distipliin meie nõuete osas on muutunud paremaks, seda eelkõige pikaajalise selgitustöö tulemusena.

Osakonna sees on neid muudatusi rohkem tunda. 2001. aastal hakkasime kasutama uut palgaarvestusprogrammi, mis oluliselt automatiseeris meie tööd. Praegu töötame selle kallal, et saaks ühildatud personaliarvestuse ja palgaarvestuse programm. Töötajate töökoormused on paremini jagatud, erialane teadlikkus on tugevalt tõusnud.

TTÜ arengukava ei sea otseseid kohustusi haldusstruktuurile, vaid pigem peaks kõik käima kogu ülikooli koostöös. Kahjuks just seda poolt suurem majas napib. Kuna ülesandeid ei ole täpselt jagatud, siis esineb topelt tegemisi, või tegemata jätmist, kuna pole teada, kes seda rida peaks ajama. Tulevikus peaks seda poolt just tähelepanu all hoidma. Rohkem jälgima arengukava, sellest tulenevalt koostama plaanid eelolevateks aastateks ning koondama jõud selle täitmiseks.

2. Probleemiks on see, et maja ei tutvu nende eeskirjade, kordadega jne, mis on tegevuste paremaks toimimiseks välja antud haldusosakondade poolt. Pikalt võtab aega uue asjaga harjumine. (Isegi nii pikalt, et vahel kaob kannatus.) Kuna meil ei karistata tegemata jätmise eest kedagi, siis aeg-ajalt eiratakse korraldusi tahtlikult. Näiteid võib tuua lepingute vormistamisest, riigihangete eiramisest.

Probleemiks on ka see, et kahjuks ei näe akadeemilise struktuuri juhid sageli oma ninaST kaugemale. Keskendutakse ainult oma probleemidele ning unustatakse ülikool kui tervik. Sellega olen kokku puutunud eelkõige rahalise poole pealt. Käitutakse selliselt, et “peale mind tulgu või veeuputus”. Mingil määral on seda põhjustanud detsentraliseerimine, mis on samas arengukava eesmärgiks. Mõte on hea, aga kas meil selleks sobivad juhid olemas on?

Veel üks probleem – usaldamatus. Kahtlemata on haldusosakondade töötajad kõik oma ala spetsialistid, kelle otsustes, tegemistes, nõudmistes ei maksa kahelda ning pidevat järelkontrolli teostada. Raske on seletada lahti, miks näiteks puhkusereservi nii peab arvestama, inimesele, kes on kodus näiteks keemia või automaatika valdkonnas. Kui haldusosakonnal lasub vastutus millegi eest, siis ei maksa kahelda, et tema tegemised on väärad ning mittevajalikud.

3. Sooviksin rohkem koostööd – et küsitaks nõu enne tegude tegemist ning me ei peaks olema kogu aeg tulekustutaja rollis. Oleme ju siin kogu maja jaoks. Funktsioonid peaksid olema paremini jaotatud, et ei esineks topelt tööd. Juhtkonnalt ootaks selgemaid eesmärgi, ülesande püstitusi, süsteemsust.

Järgneb järgmisel leheküljel

Ülikooli halduspoole muredest-rõõmudest

Algus eelmisel leheküljel

Personaliosakonna juhataja Mare Pihel:

1. Prioriteediks on läbi kõikide nende aastate olnud struktuuri-üksustele pakutava personaliteenuse kvaliteedi pidev tõstmine, samuti arendustöö: nii personali- kui koolitusvaldkonnas. Suurimaks muutuseks võrreldes 2000. aastaga pean osakonna töö- ja teeninduskultuuri tõusu.

Arengukavas on öeldud: "loob ja rakendab personaliarenduse ja -koolituse poliitika. Kesksel kohal selles on akadeemilise karjääri planeerimise süsteem, mis sisaldab õppejõudude valiku, nende teaduslik-pedagoogilise taseme ja töö hindamise, samuti kvalifikatsiooni täiendamise ning uute õppejõudude ettevalmistamise küsimusi."

Loob tasakaalustatud materiaalse ja moraalse stimulatsiooni süsteemi; rakendab töö tasustamisel nüüdisaegse tulemuspalga põhimõtteid. Ja nüüd tehtust.

- Uus palgaeeskiri – tulemuspalk, noortele õppejõududele oluliselt kõrgem palgaastme alammäär.

- Uus valimiseeskiri.

- Käivitunud töötajate täiendkoolitus. Igaks aastaks sõnastatud koolitusprioriteedid lähtuvalt arengukavas toodust.

- Akadeemilise personali tööplaannaranne ja akadeemilise personali ametijuhend - võimaldab akadeemilistel juhtidel oma töötajate /tea-

dustöötajate ja õppejõudude/ hindamist ja karjääriplaneerimist läbi viia.

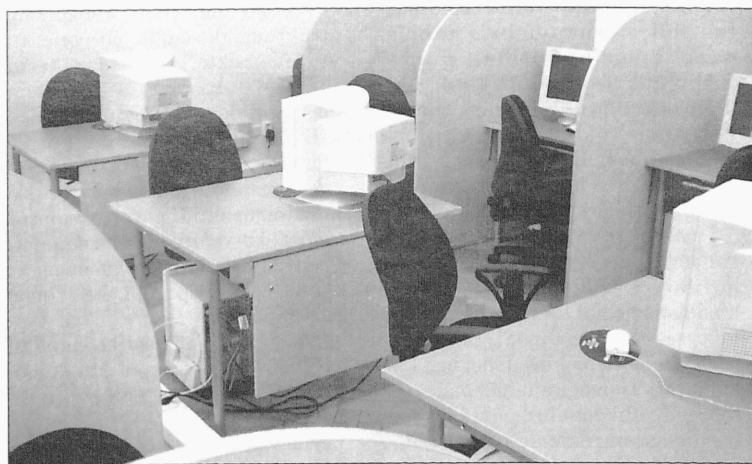
- Käivitunud süstemaatiline personalivalik.

2. Suureks probleemiks arengukavas toodud personalipoliitika elluviimisel ülikoolis on töötajate vähenemine motiveeritus. Seda nii juhtide kui reaktiivsete hulgas. Nn vanem generatsioon ei ole motiveeritud noorte arendamisse ja neile võimaluste andmisel. Samuti ei leia noored omakorda ülikooli jäämiseks piisavat motivatsiooni. Neile tundub, et neid ei tunnustata ja nendega ei arvestata. Tihti on struktuuriüksuse juhtidel vähe aega ja tahtmist olla oma töötajatele eestvedajaks. Sellega seoses vajavad edasiarendamist töötajate hindamis-, karjääriplaneerimise- ja tunnustamissüsteem.

3. Rohkem konstruktiivsust.

Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuse juhataja Eha Teder:

1. Teabekeskuse tegevuses ja olemuses on toimunud mitmeid fundamentaalseid muutusi. Ühe inimesega nõustamistoast, mida sponsorid üleval pidasid, on tänaseks välja kujunenud isemajandav struktuuriüksus, kus leiab pidevalt tööd viis inimest. Oleme välja töötanud mitmesuguseid Eestis unikaalseid ja nõutud teenuseid. Kui 1999. aasta lõpus alustasime üle-eestiliste stipendiumikonkursside administreerimist ning testiõpikute müüki oma tegevuskulude katmiseks, siis täna pakume Eesti avalikkusele

mitmesuguseid väga populaarseid kursusi ja testimisteenuseid.

2002. aastal saime üle 20 000 päringu või pöördumise kõige erinevamate rahvusvahelist haridust puudutavate küsimustega; testisime 1257 inimest, meie TOEFL kursusel osales lõppeval õppeaastal 5 grupis 95 inimest. Tagamaks stipendiumi- jmt info efektiivset liikumist Eestis on meie 7 mailing-listis 167 asutuse ja 482 üksikisiku aadressid, kellele saatsime välja 113 teadet uudistega. Eelmisel õppeaastal õppis 154 erinevas USA kõrgkoolis 297 eestlast.

Viimaste aastate suurimaks kordaminekuks peame, et meil on õnnestunud lõpuks ometi asutada Eestisse arvutiseeritud testimiskeskus. Testimisfirma ETS (*Educational Testing Service, Princeton, USA*) hindab väga kõrgelt pikaajalist

koostööd TTÜga, kes on üle 10 aasta võimaldanud TOEFL, GRE, GMAT, SAT jt testide läbiviimist oma katuse all. Usun, et see on ka põhjus, miks just TTÜ-le otsustati anda grant \$ 20,300 et saaksime olla nende kõige esimeste hulgas maailmas, kus hakkavad toimuma uue põlvkonna on-line TOEFL testi katsetused ja hiljem ka ametlikud testid.

Arvuti asub TTÜ majandus-teaduskonnas Koplis (vt fotot).

2. Probleemiks on saada õigeaegselt informeeritud majas toimuvatest muudatustest, uutest määrustest vmt regulatsioonidest, mis on olulised igapäevatöö normaalseks kulgemiseks.

3. Sooviksime professionaalsemat lähenemist TTÜs toimuvate sündmuste või muutuste kajastamisel, seda nii TTÜ ajalehes kui intranetis, aga ka väljaspool ülikooli.

Ülikoolgi algab garderoobist

Kinnisvara- ja tehnikaosakonnas töötav riidehoidja Ene Manara on esimene inimene, kellega meie ülikooli külastaja või tudeng kõigepealt peamajas kohtub. Elurõõmus Ene teab seda ka ise väga hästi ja väärtustab oma rolli kõrgelt. Ta on Tehnikaülikoolis töötanud juba 6 aastat. Just tema on see, kes esimesena tõmbab paralleeli teatriga, mille kohta öeldakse samuti, et see algavat riidehoiust. Ent kohe ta ka täiendab, et mis viga teatris üleriidetega õiendada, kus seda tuleb teha vaid kaks korda õhtu jooksul – enne ja pärast etendust. Seevastu ülikoolis kordub kõik pidevalt: ühed tulevad, teised lähevad, umbes 200-300 mantlit-jopet-mütsi tunnis. Sellest hoolimata kinnitab Ene, et oskab paljude tudengite näod ja üleriided juba kokku viia. Mõni neist on ju lausa ta oma silme all kasvanud arast esmakursuslasest enesekindlaks diplomisaajaks.

Ei ole teatri riidehoidjal ju ka seda sooja ja südamlikku suhet, mis Enel kujunenud tudengitega, kes suhtuvad temasse kui oma vanaemasse. Ta õpetab neile, kuidas mantlile trippi õmmelda või teeb teinekord selle lausa ise ära, sest ilma tripita ei saa oma üleriiet teps mitte nagisse jätta. Noh, erandeid tuleb ikka ette, parandab ta end, ja seepärast on garderoobitädid välja mõelnud tehnikaülikoolile igati kohase abivahendi – kirjaklambrist tripi-

asendaja. Ene sõnul on garderoobitöö ülepea üks keeruline protsess, mis nõuab nii head mälu, psühholoogia tundmist kui ka lausa insenerlikku planeerimist. Vahel on ta isegi mõelnud, et peab inglise keele ära õppima, sest üha rohkem on riidehoiu kasutajate seas välismaalasi.

Garderoob on üldiselt demokraatlik koht, ehkki professoreile on seal olemas ka oma nagid. Kui aga rahvast majas tavalisest rohkem, lähevad siiski käiku pea kõik 900 nagi. Tuleb ju ette suurüritusi, kus kohal aulatais rahvast, aga samal ajal jätkuvad loengud ka auditooriumides. Siis peavad ühes vahetuses kolmgi riidehoidjat käed-jalad tööle panema, ühtekokku töötab garderoobis viis inimest.

Hooldusjuhi Margarita Maaritsa sõnul on Ene Manara kujunenud selles kollektiivis omamoodi brigadiriks, kelle rõõmsameelne abivalmidus aitab keerulistestki olukordadest üle saada. Näiteks siis, kui mees tuleb garderoobi, võtab oma numbri mantli ja seepeale imestab, et see polegi tema jagu. Nõnda juhtuski pärast üht vilistlasballi. Loomulikult osutas esimene süüdistav sõrm just riidehoidja suunas. Ent Ene oli endas kindel toona ja on nüüdki – eksitused on välistatud. Piinlikkust pidi tundma hoopis too pahandanud mees, kui kodus selgus, et oli välja minnes ise

poja mantli selga pannud.

Ene soovib garderoobi kasutajail üldse tähelepanelikum olla, sest näiteks eksamisessiooni ajal kipuvad tudengid nii riidehoidu kui fuajeesse maha unustama kõikvõimalikke asju. Seepärast peab riidehoid ka leiubüroo ülesandeid täitma.

Ene Manara tunnustab, et ehkki garderoobitöö on raske, siis ei vahetaks ta seda enam mingi muu töö vastu. Reedeks valdab küll keha väsimus, kuid nädalavahetuse

askeldused oma aia värskes õhus taastavad jõuvarud ning esmaspäeval ülikool lausa tõmbab tagasi. Rääkimata siis juba 1. septembrist, kui taas pärast suvepuhkust noorte säravaid silmi nähes langeb otsekui endagi õlult aastate koorem, tunnustab Ene Manara – meie ülikooli tubli ja rõõmsameelne garderoobitädi.

Vestles

Mart Ummelas

Tudeng kritiseerib

Kristi Kadaja: Isiklikult pole kantseleiga suuremat kokkupuutumist olnud, aga need, kellel on seda ette tulnud, kantselei töö üle küll ei kurda. Kurdeti aga, et (ehitusteaduskonna) dekanaat ei ole eriti abivalmis küsimustele vastama ja käsib internetist uurida. Nii suure asutuse haldusstruktuur töötab (ja peakski töötama) hästi. Ei tea küll kedagi, kes väga viriseks ja kurdaks ülikooli haldusstruktuuri üle.

Eret Rääk: Oli väike intsident, kus oli probleem e-deklaratsiooniga, nimelt puudus üks aine andmebaasist. Kui sellega pöörduti dekanati, siis seal saadeti vastavalt informaatika instituuti ja siis seal jälle tagasi dekanati ja siis õppejõu juurde jne ehk siis jooksutati ühest kohast teise. Lõpuks, kui pöörduti õppeosakonda, siis tuli ikkagi välja, et vastav probleem tuleb lahendada dekanadil. Ehk siis, mis ma tahan öelda, on see, et administratsioonis ei teata ise kah täpselt, mis on nende kohustused ja mis mitte. Teiseks puuduseks võib välja tuua üleoleva käitumise. Üliõpilastesse suhtutakse mõnes kantseleis suhteliselt halvasti. Kui midagi küsida, siis nähvatakse, et miks ei ole seda kuskilt mujalt uurinud, et miks alati nende käest küsitakse. Ehitusteaduskonna kantseleiga on kah mõningaid kokkupuuteid olnud, kuid seal on suhtumine tudengisse tunduvalt sõbralikum, kuigi kõikidele küsimustele ei anta vastust, vaid kästakse mujalt otsida. Mis on selle põhjus, kas ebaõiglus või lihtsalt teadmatust, sellele ei oska vastata. Võibki ehk öelda, et kõige rohkem on kokkupuuteid tudengil kantseleiga ja need ei ole olnud just kõige meeldivamad.

Ahto Kuusk: Kantseleiga on mul suhteliselt vähe kogemusi. Mis ma oskan kosta, sisepost liigub normaalselt ja ei midagi enamat. Tihedam kontakt on olnud juriidilise ning tehnika- ja kinnisvaraosakonnaga. Nendest osakondadest on jäänud igati hea mulje, tegemist on mõistvate inimestega, kes seal töötavad ja nad saavad aru ka tudengite probleemidest. Ainuke asi, mis häirib, on see, et asjad kipuvad liiga aeglaselt liikuma, aga ülikool on ju suur asutus ja asjaajamine võtabki rohkem aega kui mõnes väikses ettevõttes. Samuti tekitab komplikatsioone ka see, et lahendust vajavaid probleeme on palju ja siis jäetakse tudengi probleem tahaplaanile (näiteks suitsuruum) ning kirjadele ei taheta vastata. Rahule ei saa jääda avalike suhete osakonna tööga. Samuti näen puudujääki õppeosakonna alla kuuluvas karjääriteenistuses, kuna ilmselt ei suuda 9000 tudengi vajadusi rahuldada 1 inimene ning enamasti asjadest takerdubki just inimressursi taha. Lisaks sellele on koostöö karjäärikeskuse ja teaduskondade vahel väga nõrk! Juriidilise osakonna kohta pole ühtegi halba sõna, sealt olen saanud alati väga head nõu ning nende töö on tõesti tasemel. Siinkohal võiks võibolla teha rohkem tutvustuslikku tööd, et tavatudeng saaks aimu, mis kasu on tal ülikooli struktuuriüksustest.

Aivar Hannolainen: Soovin rõhutada kahte asja, mis ilmselt küll tavatudengit ei häiri, aga võib häirida aktiviste. Ja lisaks üks asi, mis puudutab kõiki tudengeid. Kui soovida peamajas mingit ruumi kinni panna, siis ilmingimata peab selleks füüsiliselt kohale minema ja pool tundi mööda maja jooksuma. Inimesed, kes lubade andmise ja koordineerimisega tegelevad, ei oma meiliaadresse. Ruumide kinnipäemise dispetšer pole kursis, mis ruume tegelikult ka kasutatakse ja milliseid mitte. VI korpuse kino-onu näiteks teab, et kammerkoor on kinni pannud ühe ruumi kõik kolmapäevad ja tegelikult ei käi seal mitte keegi. Küll aga on see magus ruum, kus väiksemaid filmiasju korraldada.

TTÜs võiks olla ühes ruumis telekas ja videomakk, mida saaks kasutada suhteliselt lihtsalt. Praegu on nii, et kui ma tahan kultuuriklubile või Tatika filmiklubile mingit videomaterjali näidata, siis eelneb sellele ajamahukas kokkuleppimine erinevate instantside (ja vähemalt 3päevase etteteatamisajaga, kui ma soovin seda asja näidata peale viit öhtul). Ja kui ma aga tahan telekast midagi vaadata a la Insenerid, kuulata raadiost Kuku-kuvat öuna või vaadata Discoverilt teadusuudiseid, siis seda ma ei saagi teha TTÜs. Et selline ruum veelgi funktsionaalsem oleks, võiks ta olla ühendatud puhkenurgaga, kus on diivaneid ja värke. Sellel oleks kindlasti veelgi rohkem kasutajaid kui Tudengiauditooriumil (mis oli 1999 üliõpilasesinduse initsiatiiv ja palve ülikoolile selline asi teha).

Kommentaariks:

Nagu tudengite arvamustest veenduda võib, ei suuda nad tihtipeale eristada, mis on üleülikoolilised, mis aga oma teaduskonna haldusüksused. Seetõttu on osa kriitikast paraku üldisõnaline või põhineb põgusail kokkupuudetel ülikooli haldusosakondade ja nende üksikute töötajatega. Näiteks etteheited kantseleile on suunatud pigem oma teaduskonna vastavaile töötajale kui TTÜ kantseleile. Kriitika avalike suhete osakonna suunas jääb aga üldse põhjendamata.

Igati tuleks aga toetada ettepanekuid üliõpilasi senisest paremini informeerida ülikooli erinevate struktuuriüksuste funktsioonidest ja vastutuse piiridest. Kahtlemata peaksid ka paljud asjatoimetused haldusosakondades kulgema senisest kiiremini. Konkreetsetest etteheidetest tuleks kindlasti arvestada ettepanekut suurendada karjääriteenistuse ressursse. Samuti on ilmselt õige seegi, et ruumide broneerimisega on meie majas veel palju segadust – otsustajaid-jagajaid on liiga palju. Kindlasti kuluks ära ka üks korralik puhkeruum, kus saaks vajadusel jälgida tele- või raadiosaateid, segamatult omavahel juttu vesta. Fua-jeepingid seda kindlasti ei asenda. Usutavasti tõuseb tudengite avalmeelsest kriitikast kasu haldusstruktuuri töö arendamisel. Paraku tuleb tunnistada, et samalaadne pöördumine anda oma hinnang üleülikooliliste haldusosakondade tööle jäi teaduskondade poolt kahjuks üldse vastusetaks.

M&M

Intellektuaalse kapitali järel tuleb alles muu vara

Põhivahendite arvestuse talituse juhataja Linda Viitmaa on otseselt ülikooli deviisi *Mente et manu* elav kehastus, inimene, kes võib silma pilgutamata öelda, kui palju vara ülikoolil täna üldse on ning sellesama kena tõe vajadusel ka kalligraafiliselt kirja panna. Kui kellelgi peaks ülikooli ilukirjas hinnalipikut kunagi vaja minema.

Linda Viitmaa teab hästi, millest räägib, kui kõneleb oma tööst, kogu sellest sadade miljonite kroonide väärtuses ülikooli varast, mille arvestust nemad koos oma kolleegiga peavad. Kas või käsitledes käimasolevat põhivarade ümberhindamist, mis peaks andma senisest parema ülevaate meie ülikooli majanduslikust potentsiaalst. "Ehkki sellest märksa tähtsam on intellektuaalne kapital, mis meie ülikoolil on tema õppejõudude ja teadlaste näol olemas," kummutab ta küsitleja eksliku arvamuse, nagu mõtleks raamatupidaja vaid rahanumbrites.

Linda Viitmaa rõhutab, et sageli ei saa muu ala inimesed aru, et raamatupidaja ise raha ei jaga, ta vaid peab arvet ja fikseerib varade seis, otsustamisõigus on teistel inimestel. Aga siiski, kuidas see meie küllaltki suur vara on säilinud? Üldiselt päris hästi, selgub, kui poleks neid tõeliselt nõrdima panevaid vargusi, mis

tihtilugu seotud ka brutaalsete sissevõetavate vahenditega. Vargad armastavad viimasel ajal igasugu kallist arvutustehnikat, eriti aga videoprojektoreid, millel koguni keskmise arvuti neljakordne hind. Selliseid summasid kokku lüües tõmbub ühe tubli raamatupidaja süda kokku.

Pole siis ime, et ülikooli juristid on nõudnud finantsdistipliini karmistamist, et üleandmis-vastuvõtuaktidel oleks vähemalt kaks allkirja ja et vara ülikoolist väljaviimisel sõlmiks ka materiaalse vastutuse leping. Linda Viitmaa sõnul tuleb taolistesse meetmetesse suhtuda täie mõistmisega. Teinekord võiksid struktuuriüksused oma rahaasju ka ise pisut kiiremini ajada ning innukam omapoolne algatus varade arvelevõtmisel kuluks samuti marjaks ära.

Kui vastuvõetav on raamatupidamise ja eelarve osakonna tööühikond? Selgub, et kliima on kohe päris hea ning kolleegidega läbisäämine vääraks lausa esiletõstmist. Käesoleva kirjatükiga seda muu seas teha püüamegi.

Tee keemiatudengist ülikooli ametnikuks

Kui jutt läheb Linda enda ülikooliajale toonases TPIs, siis kiidab ta eelkõige oma õpperühma keemiatudengite ühist vahvat vaimu ja ette-

võtlikkust, mida tänaste hajuksate kursuste puhul on vaevalt küll loota, ning muidugi oma toonaseid unustamatuid õppejõude – Agu Aarnat, Enno Siirde, Valdek Mikkalit.

Edasi tuli Teaduste Akadeemia Keemia Instituut, kus tehnilis-majanduslikke põhjendusi välja töötanud tehnoloogiainsener Viitmaa oli üks keemia katsetehase algatajaid. Põhitöö kõrval kõitsid aga ka filosoofia ja soome keele õpingud. Sellel ajal sai alguse ka näputöö ja ilukirja harrastus.

Linda ise põhjendab oma mitmekülgseid harrastusi reserveeritud moel sellega, et talle lihtsalt meeldib naturaalmajandus, kui inimene peab ise suutma kõigega toime tulla. Seepärast on mõni kolleeg naljaga pooleks arvanud, et Linda sobiks paremini 19. sajandisse, kus inimestel tuligi kõigega ise ja ühtaegu hakkama saada.

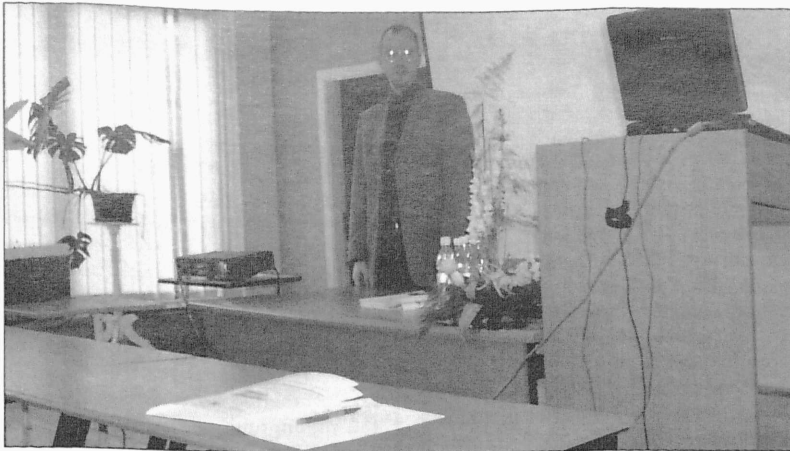
Hiljaaegu ümmargust sünnipäeva pidanud Linda on ülikooli deviisi elav kehastus ka veel selles mõttes, et kümnekond aastat tagasi tuli ta siin töötanud kolleegi kutse peale Tehnikaülikooli tööle, aga ka seepärast, et tema enda vend on käinud samas ülikoolis nagu muide ka üks järgmise põlve naissugulane.

Vennaga seostub ka üks tema etteheiteid iseendale – auto juhtimist

pole ta ära õppinud. Nii tuligi tal kord sõita autoga, mille roolis pidi olema haige käega vend. Kui palju parem olnuks see, kui ta oleks saanud ise juhtimise üle võtta, nukrutseb ta meie jutuaajamise lõpuks oma mõtlikul, sissepoole pööratud moel...

Küsitles
Mart Ummelas

Halduskultuuri konverentsilt

Reedel, 9. mail toimus TTÜ humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituudi korraldamisel viies rahvusvaheline teaduskonverents Halduskultuur 2003.

Seekordsed konverentsi märksõnad olid haldusjuhtimine ja organisatsioon, poliitika kujundamine ja koordineerimine ning kohalik omavalitsus. Konverentsi osavõtjaid

tervitas TTÜ humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituudi direktor Ülo Kaevats avasõnadega, millele järgnesid kaks plenaaristungit. Sõnavõtjate hulgas olid nii meie väliskülalised ja -doktorandid Saksamaalt ning Tšehhist kui ka esinejad Riigikogust, EBSist, Tartu Ülikoolist ja TTÜst.

Leo Aadel

TTÜ humanitaarteaduskond

Vivat!

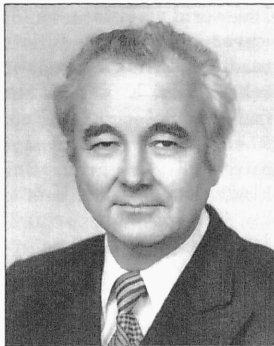
Emeriitprofessor akadeemik Uno Mereste 75

Lugupeetud Uno! Kõigi teiste kõrgete õnnitlejate kõrval õnnitleme ka meie, Su endised kolleegid, Sind sünnipäeval.

Maikuu 27. päev oli meile kõigile hea päev. Sünnis poisilaps, kellest kasvas

- erakordselt sisukas ja produktiivne majandusteadlane, kelle saavutusi on hinnatud kõrgete teaduspreemiatega ja Eesti Vabariigi Valgetähe III klassi ordeniga,
- teadusajaloo ja teadustöö metodoloogia viljakas uurija ning eestikeelse majandusterminoloogia looja nii sõnas kui kirjas,
- suurepärane õppejõud, kelle loenguid oli nii huvitav kuulata, et kirjutamine ununes hoopis.
- spordimees, kes armastab merd ja purjekaid, kelle raamat purjespordist on kättesaadav ka praegusele põlvkonnale.
- Hooliv ja armastav poeg oma vanematele ja isa lastele,
- Parim juht oma alluvatele.

Just selle viimase suurepärase omaduse eest tahame Sind isiklikult tänada. Sa juhtisid meid, statistika kateedrit, üle 30 aasta, kuid mitte käskude ja keeldude, vaid isikliku eeskujuga. Püüdsime olla sama nõudlikud enda vastu, kui olid Sina. Olime kollektiiv selle parimas mõttes. Me ei pea silmas seda karikat, mis parima kateedrina aastaid meie kapitealset ehtis. Me peame silmas tööletuleku ja töölooleku rõõmu, sisukaid teadusseminare ja ühiseid suvematku mööda Eestimaa kauneid paiku. Meie lapsedki arvavad, et suvematkad olid parimaks osaks nende lapsepõlvest.

Õppejõuna oled Sa ületamatu. Nii arvavad Su esimesed üliõpilased ja küllap ka viimased, kellel oli õnn Sind kuulata. Üliõpilasi on Sul nende aastate jooksul palju olnud. Sinu innustav sõna ja oskus õpetada tunnetama loovuse ilu ja rahuldust heast ideest on vilja kandnud. Sul on oma koolkond, kes on ära tuntavad Sinu mõtteviisi ja suhtumise järgi, olgu nad siis teadusdoktorid või spetsialistid majanduse erinevates valdkondades.

Muidugi olime kurvad, kui Sa meilt lahkusid suuri tegusid tegema Eestimaale heaks. Olime samas uhked, et meie kollektiivi juht oli Eesti Panga Nõukogu esimeheks aastatel, mil loodi Eesti pangasüsteem taas, et Riigikogus töötas töökas ja viljakas mõtleja, kelle ideed aitavad uuesti maailmakaardile jõudnud Eestit ja meid kõiki kiiresti edasi.

Aeg läheb – kiretult ja raudse järjekindlusega edasi päev päeva järel. Teame, et nüüd, kus oled Riigikogu tähtsad tegemised seljataha jättnud, on Sul jälle aega kirjutamiseks. Ootame Su uut mõttetööd pikisilmi ja Sindki Kopli majja, kus Sa kord oma kõrgharidusteed alustasid ja kus veel endisi kolleegi jätkub.

Soovime Sulle ergast mõttetööd ja tervistavaid jalutuskäike meretuultes

Sinu kolleegid rahvamajanduse instituudist ja õpilased läbi aegade

Chalmersi Tehnikaülikool kutsub

Laupäeval jagati Tallinna Raekoja järgkordselt Alfred Otsa nimelisi stipendiume õpingute jätkamiseks Göteborgi Chalmersi Tehnikaülikoolis Rootsis. Piduliku tseremoonia avas TTÜ rektor Andres Keevalik, oma ülikooli ja Chalmersis tegutsenud kaasmaalasi tutvustasid eestlastest professorid, kauaaegne Chalmersi rektor Sven Olving ja professor Mart Mägi. Kunstielamuse pakkus pianist Hando Nahkur.

Seekord jagati Otsa fondist toetust 7 noorele: Tallinna Tehnikaülikoolist said stipendiumi Jevgenia Frolova, Tatjana Karpenja, Mari-Liis Maripuu ja Erika Rostok, Eesti Põllumajandusülikoolist Inno Mergit ja Andrei Maksimov ning Tartu Ülikoolist Silver Keskküla.

Pärast pidulikku tseremooniat esitasin Alfred Otsa fondi esindajale paar küsimust.

Professor Sven Olving, kuidas te hindate tänavusi stipendiaate?

Me valisime välja seitse kandidaati ja nad on kõik väga-väga head, sama head kui kõige paremad meie üliõpilased. Pole ka ime, sest Tallinna Tehnikaülikoolis on palju maailmatasemel professoreid. Paraku TTÜl pole nii palju osakondi ega ressursse kui Chalmersil, seepärast on hea, et üliõpilased saavad tulla meile oma õpinguid jätkama.

Kuidas on juhtunud, et Chalmersis on kolm silmapaistvat eesti soost professorit – Teie, Mart Mägi ja Enno Abel?

Selles pole midagi imelikku, ka Stockholmi tehnikaülikoolis on eesti professoreid. Rootsi on eestlasi alates 1944. aastast tulnud paar-kümmend tuhat, nad on käinud seal koolis ja nüüd on paljud neist jõudnud headele kohtadele.

Millega Teie tegelesite, mida uurisite ja kuidas Teist sai Chalmersi rektor?

Ma tegelesin elektroonikaga, töötasin kolm aastat Ameerikas, siis tuln tagasi Rootsi. Kui olin prorek-

toriks olnud 6 aastat, valiti mind seejärel 15 aastaks rektoriks.

Ega see ole tavaline, et rektoriks saab teisest riigist tulnud inimene?

Kui ma olen elanud Rootsis 7-8 aastat, siis ei märkagi enam, et oled välismaalane, seal on ju ka palju lätlasi ja leedulasi, norralasi, taanlasi, hiinlasi. Rootsis ei tehta vahet rahvuse ega päritolu alusel.

Kui tihti käite Eestis?

Nüüd on 7-8 aastat olnud vahet, aga kui olin rektor, siis käisin 6-7 korda Eestis. Nüüd olen olnud juba kaks päeva ja veel kaks päeva olen lisaks. Minu abikaasa oli vaimustatud Tallinnast. Linn näeb palju-palju parem välja kui veel kümme-kond aastat tagasi.

Professor Mart Mägi, Te olete taas pärast aastast vaheaega jagamas stipendiume. Kuidas hindate kogu stipendiaatide saaki?

Saak on olnud hea, stipendiumi kestvus pole olnud eriti pikk, esimesed stipendiumid andsime alles 1998. Kolm esimest, kes tulid, neist kaks said pakkumise jääda doktorreerima. Ehkki see isiklikel põhjustel ei teostunud, andis see kohe hea kuulsuse Eesti stipendiaatidele.

Mis saab Alfred Otsa fondist edasi?

See oleneb suurel määral börsist, paigutame oma raha aktsiatesse. Vahepeal oli meil 15 miljonit Rootsi krooni, praegu on kahjuks vaid 7 miljonit. Juhatuse otsusega me ei kavatse stipendiume jagada siiski igavesti, umbes 10 aastat tahaksime siiski veel jätkata Eesti tudengite toetamist.

Kuidas hindate Eesti tänast arengut?

Areng on olnud väga kiire, dünaamiline, selge siis, et osa asju läheb hästi, teised mitte kõige paremini. Teaduses avaldavad aga muljet eeskätt ettevõtmised geneetika alal.

Küsitles
Mart Ummelas

Professor Mart Mägi pani esitluse ajaks pähe Chalmersi ülikooli tutiga tekli.

Ameerika, Ameerika!

prof Mihkel Kaljurand

8

vt ka M&M 3-6, 8-10

Group meeting

Dr. K korraldas kohtumisi oma uurimisrühmaga kaks korda kuus, kolmapäeviti kell 8 õhtul. Paar aastat tagasi oli ta uurimisrühm päris suur. Siis domineeris seal Kemerovost pärit viiekümneaastane "järeldoktor", kes oma liidrirolli aerosoolide uurimise maailmas igal hetkel rõhutas. Mees oli koomiliselt edev isegi professorite standardite järgi. Siis olid seal veel Rootsi doktorandid ja muidugi suur hulk hiinlasi. Nüüd olid kõik kadunud. Kemerovo mees oli leidnud endale paremad jahimaad ja tudengid olid kraadid kaitsnud ning kõik head kohad USA farmaatsiafirmades leidnud. Kõik keemikud-analüütikud leivad muide häid töökohti nii siin- kui sealpool ookeani. Seda peaksid ka siinsed keemia- ja füüsikatudengid spetsialiseerumisel silmas pidama.

Nii olidki Lu Qi (hääldus nagu *lu-tshi*) ja rootslanna Maria ainukesed, kes peale Jingi ja minu koosolekule oma uuringutest aru andma tulid. Mariast pole – peale tema missiliku välimuse – palju rääkida, sest laboris ma teda kunagi ei näinud ja oma tööst rääkides mainis ta ainult, et "I have done lot of reading". Jing kihistas naerda: "she doesh not like mush ekshpelimentsh".

Dr. K oli siiski tolerantne, õhutas teda lakkamatult kromatograafi tööle panema ja palus selles Lu Qi abi. Selle hiina doktorandi õlul lasus kogu labori majapidamine: gaaside ja kemikaalide tellimised, kirjavahetus firmadega ja õiendamised töökodade ja mehaanikutega. Mind abistas ta kõikvõimalikes pisi-probleemides, mis laboris katse sisseseadmisel ette tulevad. Laboris mõodus praktiliselt kogu ta elu, kust lahkus ta ainult jalgpalli mängima, ta oli nimelt kirklik spordihuviline.

Tema avastas lõpuks ka teise eestlase Lõuna-Illinois – ilmselt (?)

Asendamatu abiline Jing

Jaak Uudmäe poja, kes SIUCis arvutiteadust õppis ja kelle sportlikud saavutused olid Li Qi tähelepanu äratanud. (eestlaste parimate tavade järgi ei jõudnudki ma hr Uudmäega kontakti luua). Emamasti viibis Lu Qi juures tema orgaanikust *girlfriend*, kellega nad einestasid ja muidu elavalt millestki kogu aeg rääkisid. Väljas hiinlased ei söönud kunagi, ega seda vist ka nende *research* (või *teaching*) *assistanšhipi* 1200\$ kuustipendium oleks ka hästi võimaldanud. Jing tavaliselt nende vestlusest osa ei võtnud ja toimetas omaette minu katse juures. Lu Qi projekt oli minu omaga sarnane: *electrospray* kasutamine ainete detekteerimisel, hiinlase usinusega tegi ta päevad läbi oma üksluiseid mõõtmisi. Kuigi doktorandi kohta kompetentne – SIUC kraadiharidus on mitmekülgne ja üpris nõudlik – ootas ta enamasti dr K juhendeid.

Roundup on huvitav herbitsiid, mis taimede elutsükklisse sisenedes nad tapab. Avastasin Delfist, mind

kodumaa eluga kursis hoidvat internetiportaali lugedes, et Vormsi Enn tahab sama ainega Eestis Korsakovi putke tappa. Ainult et Enn ei usu keemiasse jäägitult, vaid soovitab veel putke enne tapmistööd ka veenda. Olin sellest võlutud: kui väike on maailm, sest veel kuu aega tagasi ei osanud ma kahtlustadagi *Roundupi* olemasolu, nüüd on mul tänu temale ühine platvorm Vormsi Ennuga tegutsemiseks! Püüdsin Jingi selle teadmisega löbustada, kuid seekord ei saanud ta asjale pihta. Selleks et teha Chengdu neiuks selgeks, kes on Vormsi Enn, ilmselt meie mõlema ühisest inglise keele pagasist ja paarikuusest suhtlemisest ei piisa.

Meie analüüsiprotokoll *Roundupi* jaoks paistis aga dr K silmis nii edukas, et ta soovitas seda ka tegelikult elus katsetada. Ta ajas pool SIUC agronoomiateaduskonda jalule, teatades neile, et "siin on külas Fulbrighti professor" ja et seda meest informeeritaks, millistes kohtades Jacksoni maakonnas on

Roundupi kasutatud ja millistest kohalistest järvedest saaks proove võtta. Prorektori ettepanekuid ei tasu SIUCis ega vist mujalgi ignoreerida, ja nii oligi mul varsti telefonikõne agronoomide dekaanilt, kes suunas mind edasi kuhugi ja sealt suunati mind jälle edasi jne jne, kuni lõpuks samm-sammult saingi nõutud info.

Sõitsime Jingi autol *Cedar Lake* juurde. Jing juhtis oma pisikest autot sama asjalikult nagu ta oma muidki toimetusi teeb. Numbriplaadil on uhkelt tähistus "Jing 123". Raske on uskuda, et alles 9 kuud tagasi oli ta Hiinas ega teadnud autodest palju midagi. Kohalikust teedevõrgust teadsin aga mina nüüd pärast kahte kuud küladeel sõitmist palju rohkem kui tema ja nii olin mina väärkas kaardilugeja.

Cedar Lake on roheka veega järvekene nagu kõik ülejäänudki sealkandis. Asfalttee viib otse vee äärde ja sealt lasevad kohalikud oma paate autodega vette. Ronisin paadisillale ja täitsin kaasas olnud tooniku pudeli järveveega. Ei tea, mida kalamehed mõtlesid, vist et võtan joogivett. Terve järgmise nädala püüdsime Jingiga järveveest *Roundupi* leida. Herbitsiide kasutatavat siin palju, nii et lootus ainet avastada oli. *Pherod* – spetsiaalsed graafikud, mida meie osakestelugeja registreerib, tulid ilusad, kahe terava väljalöögi ja "*humic humpiga*", nagu oligi oodata. *Roundupi* jälgi me muidugi enne ei näinud, kui Jing oli selle proovi sisse kallanud – tüüpiline, aktsepteeritud lähenemisviis keemilises analüüsis: kui nõutud ainet ei ole proovis näha, siis tuleb ta sinna sisse panna, (*spikeida* nagu me ütleme). Selle saavutusega me ka leppisime. Tõepoolest, kui aine oleks olemas, siis saaksime teda ju ka detekteerida, mida oligi vaja tõestada?!

järgneb

Kahe mäendusraamatu 70. aastapäev

Tänavu suvel, täpsemalt 17. augustil tähistavad Eesti geoloogid oma suurkuju Karl Orviku sajandat sünniaastapäeva. Ent see sündmus ei ole tänavu ainus tähistamist vääriv maapõueteaduse aastapäev. 1933. a kevadel, seega 70 aastat tagasi, ilmus tollal veel kolmekümne Karl Orviku sulest esimene Eesti mäendusraamat **Maavarad** alapealkirjaga *Geoloogilisi ja majanduslikke andmeid Eestis leiduvate ja Eestisse veetavate maavarade kohta*.

Tegemist oli esimese eestikeelse raamatuga maavaradest kui majanduse objektist. Midagi sellist ei ole eesti geoloogid enam avaldanud.

Raamatus oli põhjalikult käsitletud maavarade kaevandamist, mäetehnikat ja maavarade tootmist. Karl Orviku raamatust pärinevad ja kestavad tänini mäekeeles uusmoodustised „maardla“ = „maapõue aardla“ ning „maare“ = „maapõue aare“, „tootus“ (kiht) jt. Siiski, paljud selle raamatu uuskeelendid nagu „kivikond“ (maakoor), „kivisted“ (mineraalid), „kalle“ (puistang), „koristis“ (katend ja aher kaevis) püsima ei jäänud. Peamiselt just selle raamatu tõttu loome Karl Orviku Eesti mäeteaduse rajajate hulka.

1933. aasta oli tähelepanuvääriv veel sellegi poolest, et sügisel se-

kundeerisid Karl Orvikule mäeinsenerid professor Jaan Karki eestvedamisel ja lasid välja oma **Mäetööde õpperaamatu**. See raamat ei olnud pelgalt mäetehnika õpik, nagu võiks arvata pealkirjast. Raamatus käsitleti kogu mäendust just nii nagu meie seda praegu mõistame – maavara uuringust kaevis rikastamiseni. Mõistete osas järgis mäemeeste koolkond oma 1927. a **Mäetööstuse oskussõnastikku**, mille terminoloogia oli mõnevõrra konservatiivsem, kuigi ehk konstruktiivsem. Näiteks maardla oli mäemeeste keeles „varapaik“ = „maavara paik“. Seda sõna võib kuulda veel praegugi

poole sajandi eest õppinud mäeinseneride suust. Jaan Kark oli teatavasti TTÜ mäekateedri rajaja.

Mõlemad raamatud kõrvaldati neljakümnnendatel aastatel ja unustati. Täna on nad rariiteedid. Kuigi tänaseks on raamatute sisu vananenud ja neis esitatud faktid pakuvad huvi vaid tehnikaajaloo uurijatele, osutus nendes teostesse kätkevad mõtlemisviisid üllatavalt kasulikuks eesti mäeteaduse taastamisel viimasel kümnendil.

Enno Reinsalu
emeritiitprofessor

1918 TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Tallinna Tehnikaülikool omab ligi neljakümne Eesti kõrgkooli seas juhtivat rolli tehnika kõrghariduses, pakkudes rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisi õppe-, innovatsiooni- ja teadusteenuseid.

Tallinna Tehnikaülikool kuulutab välja konkursi akadeemiliste ametikohtade täitmiseks:

ENERGEETIKATEADUSKOND

Elektrotehnika aluste ja elektrimasinate instituut

• elektrotehnika aluste professor 01.09.2003-31.08.2008

INFOTEHNOLOOGIA TEADUSKOND

Automaatikainstituut

• reaalajasüsteemide õppetooli assistent 01.09.2003-31.08.2007

Informaatikainstituut

• tarkvaratehnika õppetooli assistent 01.09.2003-31.08.2008

• infosüsteemide õppetooli assistent 01.09.2003-31.08.2008

MATEMAATIKA-LOODUSTEADUSKOND

Füüsikainstituut

• okeanograafia professor 01.09.2003-31.08.2008

Esmakordselt professori ametikohale kandideerijailt nõutakse avaliku loengu - *venia legendi*- pidamist.

Konkursil osalemiseks esitada personaliosakonda alljärgnevad dokumendid:

- omakäeline avaldus rektori nimele;
- curriculum vitae;
- teaduskraadi või kõrgharidust tõendava dokumendi originaal või notariaalselt tõestatud äärakiri;
- publikatsioonide nimekiri;
- konkursil osaleja soovil muud tema poolt oluliseks peetavad dokumendid ja materjalid.

Konkursil osalevad TTÜ õppejõud ja teadustöötajad lisavad täiendavalt aruande eelneva töö- või valimisperioodi tegevuse kohta.

Dokumente esitamise tähtaeg:

assistenti ametikohale kandideerimiseks 16. juuni 2003.a.

professori ametikohale kandideerimiseks 26. juuni 2003.a.

Täpsem teave konkursi kohta TTÜ personaliosakonnast aadressil:

Ehitajate tee 5, Tallinn 19086, ruum III- 105

Telefon: (0) 620 2056

e-mail: pp@ttu.ee

http://www.ttu.ee/personal

Kuressaare Kolledzi elektroonikaõpe areneb

TTÜ Kuressaare Kolledzi eestvedamisel on lõpusirgele jõudnud Euroopa Liidu Leonardo da Vinci programmist rahastatav projekt CURENGCOL (*Development of Engineering Curriculum for Remote Colleges of Technical Universities*), mille käigus arendati välja rakenduskõrghariduse õppekava ja õppematerjalid elektroonikaõppes.

Kogu maailmas ja ka Eestis, s.h Saaremaal tähtsa elektroonikatööstuse vajadused eri taseme spetsialistide järele on suur ning projekti tegelikeks algatajateks olidki kohaliku elektroonikatööstuse esindajad, kes konsultantidena projektis ka osalesid – Incap Electronics OÜ, AS Elcoteq Tallinn ning samuti Eesti Masinatööstuse Liit.

Akadeemilisteks partneriteks selles projektis olid Kemi-Tornio Ametikõrgkool Soomest, Rootsi Kuningliku Tehnikakõrgkooli Haninge kolledz, Kaunase Kolledz Leedust, Malta Ülikool ning TTÜst elektroonika-instituut ning elektriainjamite ja jõuelektroonika instituut.

Koostöö Kemi ja Haninge õppejõududega sai alguse juba 2000. aastal, kui samuti Leonardo da Vinci programmi toetusel TTÜ Kuressaare Kolledzi töötajad neid koole külastasid. Ühised õppemoodulid võimaldaksid tulevikus üliõpilaste ja õppejõudude vahetust nimetatud koolide vahel.

Moodulõppekava poole

Projekt CURENGCOL sai alguse 2001. aasta lõpus, kestis poolteist aastat ning lõppes k.a aprillis. Tutvumaks elektroonikute koolitamisega oma partnerite juures, oleme pooleteise aasta vältel pidanud töökoosolekuid kordamööda igas partnerkoolis. Eelmise aasta alguses koguneti Eestis, nii Saaremaal kui Tallinnas, kevadel külastati Kaunase Kolledzit, suve hakul Kemi-Tornio Ametikõrgkooli, sügisel kohtusid partnerid Haninges ning viimase kohtumise võõrustajaks käesoleva aasta aprilli alguses oli Malta Ülikool. Kuna õppetööd viiakse kõikjal läbi tihedas kontaktis kohaliku

tööstusega, oleme tutvunud ka elektroonikatehastega erinevates riikides, külastades oma partneritega koostööd tegevaid ettevõtteid.

Projekti peamiseks eesmärgiks oli rakenduskõrghariduse tasemel elektroonika eriala moodulõppekava välja töötamine, nii et üld- ja erialaainete plokid sobituksid iseseisvate osadena teiste riikide sama tasemega õppekavadesse. Täna on koostatud ülevaade elektroonika õppekavade ning seostest erinevate akadeemiliste kraadide vahel Euroopa Liidu riikides. Uudse metoodikana inseneriteaduste õpetamisel on välja töötatud projekti põhist õppimist tegevuse kaudu (*learning by doing*) toetatavad õppematerjalid ning projektitöö juhendid. Samalaadse õppe rakendamisel on teinud esimesi samme projektipartnerid Soome ja Rootsi rakenduslikest kõrgkoolidest ning nende seniseid kogemusi kasutades on metoodikat edasi arendatud. Semestripikkuse projektitööga on reaalained seostatud erinevate elektroonika- ja juhtimisalaste distsipliinidega.

CURENGCOLi eelarve oli kokku 3,9 miljonit krooni, millest EL grant moodustas 75% ehk 2,9 miljonit krooni.

Projekti tulemusena on valminud eesti- ja ingliskeelsed õppematerjalid mikroelektroonikas, analoog- ja digitaalelektroonikas, programmeerimises jne, mis on kättesaadavad nii trükituna (näiteks TTÜ kirjastuse uued väljaanded: T. Rang "Pooljuhtstruktuuride tööpõhimõtted. Struktuuride realiseerimine kristallis", U. Tamm "Elektrimõõtmiste alused", A. Kasemaa "Elektroonika komponendid", T. Lehtla "Jõuelektroonika ja elektriainjamid") kui interneti vahendusel, võimaldades neid kasutada ka distantsõppes tehnikaülikoolide regionaalsetes kolledzites. Lisaks on soetatud hulk erialaseid ingliskeelseid õpikuid, töövihikuid, tarkvara ja muid õppematerjale.

Info projekti kohta on kättesaadav TTÜ Kuressaare Kolledzi koduleheküljelt www.ttykk.edu.ee/curengcol/CURENGCOL.shtml.

Kaia Eelma
Kuressaare Kolledz

Sic!

29. mai

Kell 15.00 toimub peamaja auditooriumis V-215 mehaanika-teaduskonna seminar, kus käsitletakse materjali- ja soojustehnika valdkonda puudutavaid teemasid.

Täpsem info aadressil: <http://www.ttu.ee/mehaanika/?uIDD=53>

29. mai

Kell 17.00 toimub Tallinna Raekojas TTÜ Arengufondi pidulik vastuvõtt.

29. mai – 5. juuni

Küberneetika Instituudi vanemteadur ja arvutiteaduse instituudi dotsent Tarmo Uustalu külastab INRIA Sophia Antipolist Nice'i lähistel, kus teeb ühistööd dr Gilles Barthe'iga tüüpiliste meetodite alal tarkvara ohutuses ja

peab loengu. Reisi finantseerib Eesti-Prantsuse koostööprogramm Parrot.

30. mai

Kell 14.00 toimub ruumis VI-121 Priit Vilba doktoritöö "Jäikusribideta keevitatud õhukeseseinaline metalltala ühtlasel koormusel" kaitsmine. Töö juhendaja: PhD, prof Siim Idnurm. Oponendid: Pentti Mäkeläinen, DSc, prof, Helsingi Tehnikaülikooli tsiviilehituse ja keskkonnatehnika teaduskond ning Valdek Kulbach, DSc, emeriitprof, TTÜ ehitiste projekteerimise instituut. Tööga on võimalik tutvuda TTÜ ehitiste projekteerimise instituudis.

Kadri Viin
avalike suhete osakond

Toimetust & kontakt

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu*

19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214), faks 620 3591

Toimetaja

Mart Ummelas

e-mail: martu@staff.ttu.ee,

tel 620 3615

www.ttu.ee/ajaleht/

Küljendaja

Siiri Timmerman

Comple promissum

Täida, mida oled lubanud

Järgmine Mente et Manu ilmub 11. juunil ja kevadsemestri viimane 18. juunil.